

ПРОФІЛІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я, 2023

Волинська область

Центр громадського здоров'я

Ресурси охорони здоров'я. Діяльність закладів охорони здоров'я

Кількість постійного населення Волинської області станом на 1 січня 2022 року (наявні офіційні дані) становила 1 018 628 осіб, що складало 2,48 % від загально-го населення України. Із наведених даних тільки частки числа ліжок в денних стаціонарах та числа амбулаторно-поліклінічних закладів, які мають денні стаціонари, дещо менші за частку населення регіону. Частки решти показників помітно вищі за частку населення регіону, що говорить про відносно добру забезпеченість регіону в сфері охорони здоров'я. Помітне та/або суттєве перевищення (чисельність середнього медперсоналу) частки майже всіх показників діяльності закладів охорони здоров'я над часткою населення можна пояснити віддаленістю області від лінії бойових зіткнень армій України та рф.

Показник	Україна	Волинська обл.	%
Кількість населення	40 997 698	1 018 000	2,48
Число лікарняних закладів	1 096	33	3,01
Загальне число ліжок	228 351	7 603	3,33
Число закладів, які надають амб.-поліклінічну допомогу	2 307	64	2,77
Число амб.-поліклінічних закладів, які мають денні стаціонари	1 202	26	2,16
Число ліжок в денних стаціонарах	32 904	787	2,39
Проліковано хворих в денних стаціонарах	1 203 745	28 664	2,38
Кількість викликів швидкої медичної допомоги	4 660 255	124 210	2,67
Загальна чисельність лікарів /без зубних/	133 237	3 478	2,61
Загальна чисельність середнього мед.персоналу	229 368	7 529	3,28

Питома вага показників регіону в Україні за 2023 р., %

Підсумки пандемії COVID-19 в Україні та регіоні 2020-2023 роках

З березня 2020 по червень 2023 року як в цілому в Україні, так і в Волинській області тривала пандемія COVID-19. За цей період в регіоні було зареєстровано 162 631 підтверджений випадок цієї інфекції або 2,92 % від всіх випадків в Україні, що трохи перевищує частку населення області в структурі населення країни (2,48 %).

Це може вказувати як на дещо більшу природну інтенсивність циркуляції збудника в області, ніж в середньому по Україні, так і на більш якісні заходи з виявлення випадків COVID-19.

Щодо кількості померлих, то в області % померлих менше % населення області в структурі населення країни. Летальність в області (1,57 %) менше від летальності в цілому по Україні (2,02 %). Примітним є те, що летальність медпрацівників в області в 1,57 разів менша, ніж відповідний загально- український показник.

Показник	Україна	Волинська обл.	Питома вага, %
Кількість підтверджених випадків COVID-19, всього	5 562 748	162 631	2,92
Померло від COVID-19, всього	112 481	2 549	2,27
Летальність сукупного населення від COVID-19, %	2,02	1,57	-
Кількість випадків COVID-19 серед медпрацівників	154 637	6 307	4,08
Кількість померлих від COVID-19 серед медпрацівників	1 256	35	2,79
Летальність медпрацівників від COVID-19, %	0,81	0,55	-
Питома вага (%) щеплених від COVID-19 серед тих, хто захворів з початку вакцинації	17,1	20,4	-

Найбільш поширені інфекційні захворювання регіону

Групою інфекційних захворювань з найбільшими показниками реєстрації як в Україні, так і у Волинській області є ГРВІ, які помітно перевищують показник України (на 42,79 %). Серед інших респіраторних інфекцій в 2023 році в області високі показники мали вітряна віспа та скарлатина (вдвічі вище, ніж в цілому в Україні). Грип мав відчутно менші показники, ніж загалом в Україні.

Стан захворюваності на кишкові інфекції у Волинській області гірший, ніж в цілому в Україні по ГКІ встановленої етіології – в 1,56 рази більше, ГКІ встановленої етіології – майже не відрізняється, але ротавірусна інфекція більше, ніж в 4 рази перевищує загальноукраїнський рівень. Захворюваність на зоонозні сальмонельози фактично така, як в цілому в Україні.

Зоонозна хвороба Лайма вдвічі менше показника України, а лептоспіроз – майже не відрізняється. Аскаридоз в регіоні має показник показник захворюваності такий як в цілому в Україні.

Інфекції	Україна, на 100 тис. нас.	Волинська обл., на 100 тис. нас.
ГРВІ	12 749,45	18 204,98
Грип	32,41	19,05
Вітряна віспа	96,64	194,58
Скарлатина	25,48	58,90
ГКІ встановленої етіології	52,93	83,35
ГКІ невстановленої етіології	70,01	71,37
Інші (зоонозні) сальмонельзи	10,76	9,03
Ротавірусний ентерит	7,32	32,89
Хвороба Лайма	11,98	4,32
Лептоспіроз	1,06	0,79
Аскаридоз	40,56	41,53

Захворюваність в регіоні та в Україні за 2023 р.

Спалахи інфекційних захворювань в Україні та регіоні в 2023 р.

Кількість спалахів інфекційних захворювань в 2023 році у Волинській області становить 3,13% від їх загальної кількості в Україні, що є майже на третину менше частки населення області від загальної кількості населення України (4,05 %), але питома вага кількості випадків в межах зафіксованих спалахів становить 6,86 %, що є більшим від загального показника по Україні. Середня кількість випадків на 1 спалах (21,50) в регіоні вдвічі більше від показника України (9,8). Таким чином, інтенсивність спалахів інфекційних хвороб у Волинській області суттєво відрізнялась від загального в Україні в гірший бік.

Звертає на себе увагу та обставина, що відсоток лабораторно підтверджених випадків інфекційних хвороб в межах спалахів в регіоні становив 41,90 %, тобто суттєво менше, ніж загальноукраїнський показник (78,3%).

Показник	Україна	Волинська обл.	Питома вага, %
Кількість спалахів, всього	64	2	3,13
Кількість випадків в межах зафіксованих спалахів	627	43	6,83
Середня кількість випадків на 1 спалах	9,80	21,50	–
Захворюваність на 100 000 населення в межах спалахів	1,53	4,18	–
Лабораторно підтвержені випадки інфекційних хвороб у межах спалахів, %	78,30	41,90	–
Питома вага спалахів кишкових інфекцій, %	89,10	50,00	–

Соціально значущі інфекційні хвороби

Туберкульоз (ТБ)

В 2023 році у Волинській області захворюваність на туберкульоз (нові випадки + рецидиви) та смертність від нього були вищими, ніж в цілому в Україні, а захворюваність на ТБ у поєднанні з ВІЛ-інфекцією була 1,58 рази менше, ніж в Україні. При цьому показник захворюваності на ТБ в області серед дитячого населення (0-14 років) був 4,12 рази більшим ніж загальноукраїнський показник дитячої ТБ-захворюваності (42,8 на 100 тис. нас. проти 10,4 на 100 тис. нас. в Україні).

Загалом децю вищі показники інцидентності та децю менші показники смертності в області в порівнянні із загальноукраїнськими показниками не корелюють з тим фактом, що окремі показники ефективності лікування ТБ мцжуть бути як більшими, так і меншими за аналогічні загальнонаціональні показники (від 59,7 до 83,1% проти 63,2–77,5 %).

Показник	Україна	Волинська обл.
Захворюваність на ТБ (нові випадки+рецидиви), на 100 тис. нас.	48,4	73,1
Захворюваність на ТБ у поєднанні з ВІЛ (нові випадки+рецидиви), на 100 тис. нас.	8,2	5,2
Захворюваність на ТБ серед дітей віком 0-14 років (нові випадки+рецидиви), на 100 тис. нас.	10,4	42,8
Смертність від ТБ сукупного населення, на 100 тис. нас.	6,9	8,7
Ефективність лікування (нові випадки + рецидиви ТБ), %	77,5	83,1
Ефективність лікування (нові випадки + рецидиви ТБ/ВІЛ), %	64,5	73,1
Ефективність лікування (МЛС-ТБ), %	63,2	59,7

ВІЛ/СНІД

В 2023 році Вінницькій області на обліку знаходилось 3 431 особа з ВІЛ-інфекцією, з яких 283 було вперше виявлено у цьому ж році, що становить відповідно 2,18 % та 2,19 % від показників по Україні. Кількість нововиявлених хворих на СНІД становить 167 осіб, тобто 4,98 % від показника по Україні. Слід зазначити, що у 2023 році число нових смертей від СНІДу в області становило 27 випадків. Це 1,57 % від всіх випадків смертей безпосередньо від СНІДу по всій Україні.

Показник	Україна	Волинська обл.	%
Кількість населення	40 997 698	1 018 628	2,48
Число нових випадків ВІЛ-інфекції	12 914	192	1,49
Число нових випадків СНІДу	3 351	53	1,58
Число нових смертей від СНІДу	1 717	24	1,40
Кількість ЛЖВ на обліку	157 435	2 062	1,31

Вірусні гепатити

В 2023 році у Волинській області було зареєстровано 384 випадки вірусних гепатитів, що становить 3,86 % від показника по Україні. В структурі переважну більшість становлять хронічні вірусні гепатити – 86,5 %.

Гострі гепатити А, В, С та інші гепатити складають 7,6 %, 4,2 %, 1,8 % та 0 % відповідно.

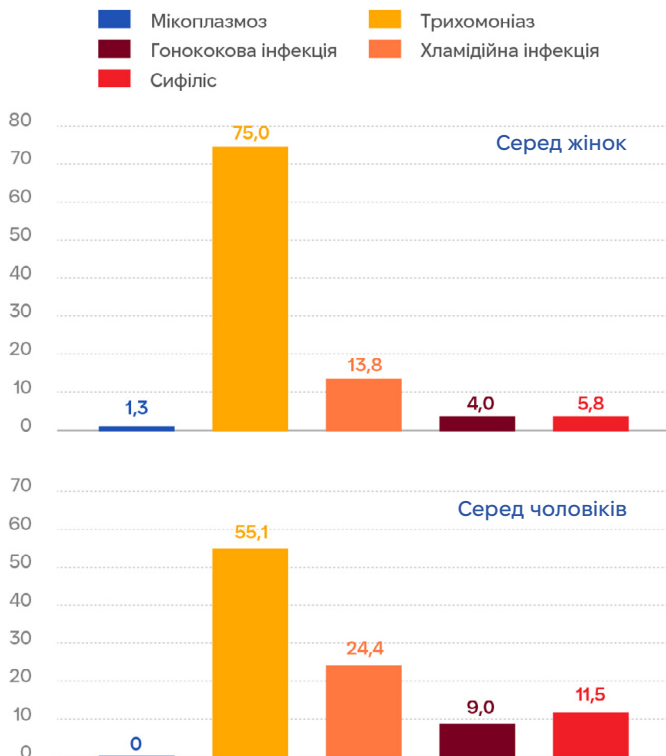

Структура захворюваності на вірусні гепатити у 2023 р., %

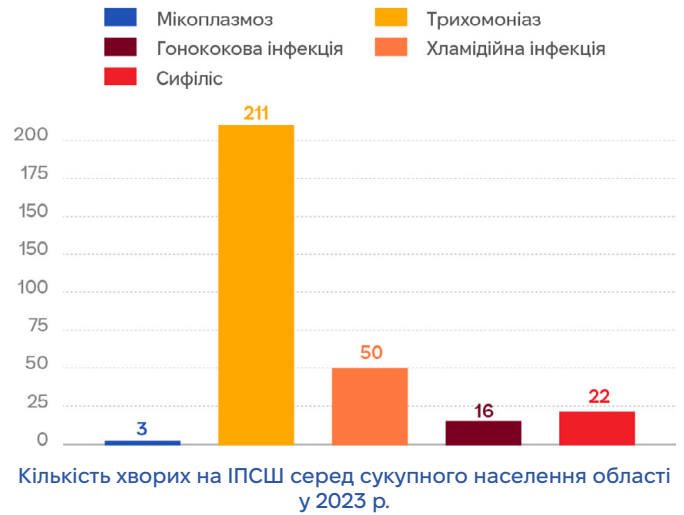
Інфекції, що передаються статевим шляхом (ІПСШ)

В 2023 році у Волинській області було зафіксовано 302 випадки захворювання на п'ять ІПСШ-нозологій серед сукупного населення, з яких більша припадає на дорослих (18 років+). Найбільше (211 осіб) захворіли на трихомоніаз, що становить 69,87 % від усіх випадків ІПСШ. Найбільше випадків ІПСШ було зареєстровано серед жінок – 224 випадків проти 78 серед чоловіків.

І у чоловіків, і у жінок найчастіше реєструвались випадки трихомоніазу (55,1 та 75,0 % відповідно). Сифіліс, хламідійна інфекція та уrogenітального мікоплазму: у чоловіків – 11,5 %, 24,4 % та 0 % відповідно, у жінок – 5,8 %, 13,8 % та 1,3 % відповідно.

Структура захворюваності на ІПСШ у 2023 р., %

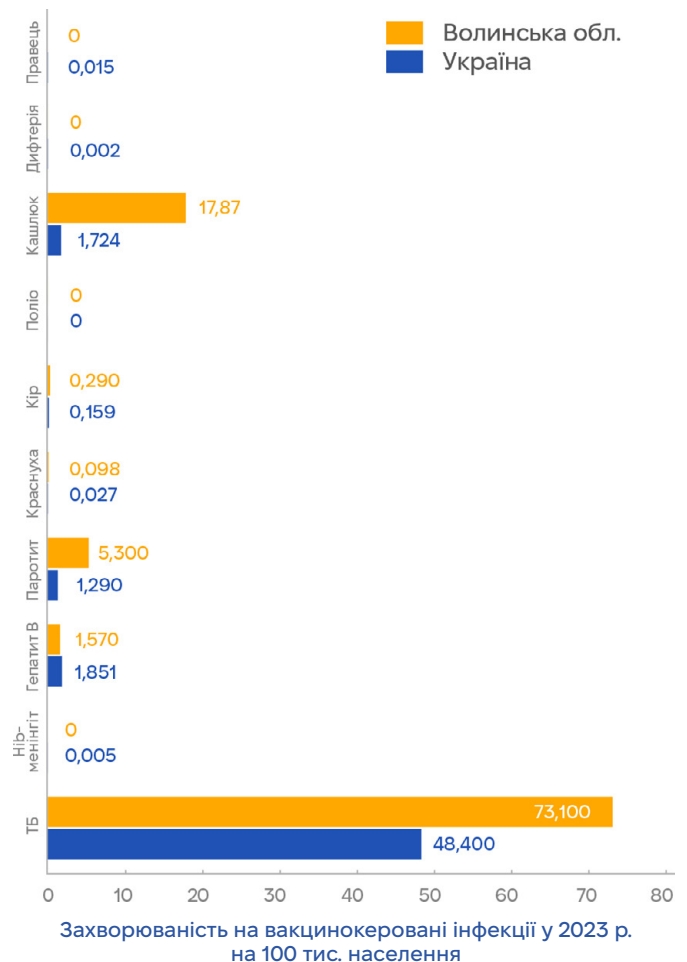
Кількість хворих на ІПСШ серед сукупного населення області у 2023 р.

Захворюваність на вакциновані інфекції в 2023 році

В 2023 році у Волинській області епідемічна ситуація з вакцинованих інфекцій найбільш несприятливою була по туберкульозу, оскільки показник захворюваності в області в 1,51 рази перевищував загальний показник по Україні.

Щодо інших вакцинованих інфекцій, то ситуація в області є відносно сприятливою: захворюваність на Ніб-менінгіт, дифтерія та правець не реєструвались взагалі.

Щодо кашлюку (в десять разів вище, ніж по Україні), паротиту та кору ситуація в області відчутно гірше, ніж в цілому в Україні. В області спалах (епідемія) кашлюку.

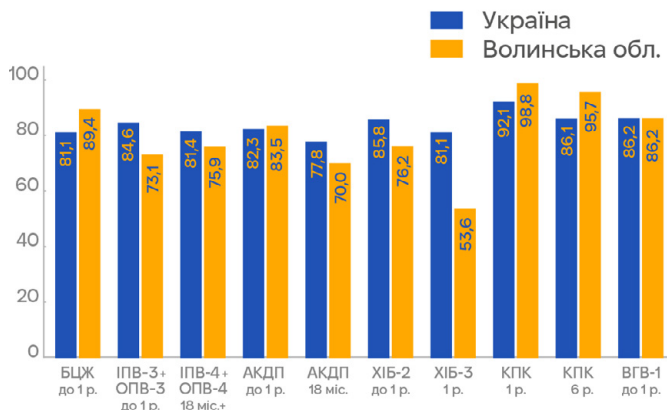

Захворюваність на вакциновані інфекції у 2023 р. на 100 тис. населення

Вакцинація

Порівняно із загальними показниками в Україні у Волинській області досить низькі показники охоплення щепленнями: лише за щепленнями проти кору охоплення високе (98,8 % та 97,5 %).

Охоплення по переважній більшості щеплень коливається в межах 53,6–89,4 %.

Охоплення щепленнями у 2023 р., %

більш пізні звернення чоловіків за медичною допомогою.

Обтяжуючим фактором для лікування є виявлення злоякісних новоутворень на пізніх стадіях, так в області на 3-й і 4-й стадіях у 2023 році було виявлено 19,9 % нових випадків.

Кількість хворих на злоякісні новоутворення та померлих у 2023 р.

Злоякісні новоутворення

В 2023 році у Волинській області на обліку перебувало 27 081 хворий на злоякісні новоутворення, що становить 2,26 % від кількості по Україні. В 2023 р. було виявлено 3 386 випадків захворювань на злоякісні новоутворення, що становить 12,5 % від кількості хворих, що перебували на обліку у Волинській області. Слід зазначити, що серед виявлених нових випадків захворювань майже однакова кількість як жінок (49,7 %), так й чоловіків (50,3 %), але серед померлих помітно більше було чоловіків (59,78 %).

Натомість в області смертність від злоякісних новоутворень серед чоловіків (194,43 на 100 тис. населення) відчутно переважала смертність серед жінок (116,97 на 100 тис. населення), що, ймовірно, може вказувати на

Розлади психіки внаслідок вживання психоактивних речовин

В 2023 році у Волинській області під наглядом перебувало 17 466 особи з розладами психіки та поведінки від уживання психоактивних речовин, з яких 5 182 особи були охоплені відповідним лікуванням (29,67 %). У Волинській області в етіологічній структурі хворих під наглядом переважали особи, які вживали алкоголь (90,62 %), опіоїди (6,82 %), інші психоактивні речовини (2,82 %) та канабіоїди (0,98 %).

В 2023 році у Вінницькій області вперше взято під нагляд 3 845 осіб з розладами психіки та поведінки від уживання психоактивних речовин. В етіологічній структурі виявлених хворих переважали особи, які вживали алкоголь (90,82 %), інші психоактивні речовини (1,42 %), канабіоїди (1,13 %) та опіоїди (6,82 %).

Через уживання:		Взято під нагляд з уперше встановленим діагнозом	% серед вперше виявлених в етіологічній структурі	Перебуває під наглядом на кінець звітного року	% в етіологічній структурі серед осіб, що перебувають під наглядом	Охоплені лікуванням, усього	% охоплених лікуванням серед осіб під наглядом
алкоголю всього	Україна	38 312	76,08	441 862	82,66	170 073	38,49
	Область	1 432	89,50	15 828	90,62	4 415	27,89
опіоїдів всього	Україна	4 791	9,51	46 306	8,66	22 854	49,35
	Область	50	3,13	1 192	6,82	468	39,26
канабіоїдів всього	Україна	1 409	2,80	14 333	2,68	4 217	29,42
	Область	12	0,75	198	1,13	113	57,07
інших психоактивних речовин – всього	Україна	5 845	11,61	32 022	5,99	12 031	37,57
	Область	106	6,63	248	1,42	186	75,00
разом	Україна	50 357	100	534 523	100	209 175	39,13
	Область	1 600	100	17 466	100	5 182	29,67

Етіологічна структура розладів психіки та поведінки від вживання психоактивних речовин, 2023 р.

Репродуктивне здоров'я жінок

В 2023 році у Волинській області було зафіксовано 8 062 пологи та народилося живими в лікарняних закладах 8 120 дітей, що становить відповідно 4,52 % та 4,52 % від кількості пологів і народжених в Україні. Материнська смертність в області становила 3,03 % від загальноукраїнської (в інтенсивних показниках 12,32 на 100 000 новонароджених проти 18,37 на 100 000 новонароджених загалом в Україні).

Малюкова смертність дітей у віці до 1 року в області склала 41 випадок (3,05 %) від 1 345 випадків по усій Україні або 5,05 дітей на 1000 народжених живими проти 7,49 на 1000 народжених живими загалом по Україні. Онкологічна захворюваність на найбільш поширені хвороби жіночої репродуктивної сфери в області реєструвалась наступним чином: рак жіночої молочної залози – 327 випадків, рак жіночих статевих органів всіх локалізацій – 370 випадків в тому числі рак шийки матки – 98 випадків (або відповідно 2,6 %, 3,1 % та 3,31 % від кількості хворих в Україні).

Показник	Україна	Волинська обл.	%
Пологів всього	178 468	8 062	4,52
Материнська смертність	33	1	3,03
Абортів всього	42 683	1 431	3,35
Народилось дітей живими в лікарняних закладах	179 611	8 120	4,52
Померло дітей у віці до 1 року	1 345	41	3,05
Захворіло на рак жіночої молочної залози	12 568	327	2,60
Захворіло на рак жіночих статевих органів (всі локалізації)	12 311	370	3,01
В тому числі захворіло на рак шийки матки	2 964	98	3,31

Резюме/рекомендації

Волинська область задовільно забезпечена медичною інфраструктурою та медичними кадрами (лише частки числа ліжок в денних стаціонарах та числа амбулаторно-поліклінічних закладів, які мають денні стаціонари, дещо менші за частку населення регіону, яка складає 2,48 %), але тягар на систему громадського здоров'я має відчутну тенденцію до зростання у зв'язку з повномасштабною війною з рф.

За підсумками пандемії COVID-19 вклад області в загальний показник зареєстрованих випадків (2,92 %) та смертей (2,27) від COVID-19 в цілому пропорційно відповідає частці кількості населення (2,48 %) та забезпеченості регіону медичною інфраструктурою та медичними кадрами. Летальність сукупного населення області від COVID-19 (1,57 %) суттєво менше від загальноукраїнського показника (2,02 %). Загалом епідемічна ситуація по COVID-19 може вказувати на необхідний рівень готовності медичної інфраструктури до пандемічних загроз, але є необхідність у розвитку та подальшому вдосконаленні протипандемічного потенціалу системи громадського здоров'я області.

ДТП та їх наслідки

В 2023 році у Волинській області було зафіксовано 818 ДТП з загиблими та/або травмованими особами (3,5 % від всієї кількості по Україні), в яких травмовано 969 осіб і загинуло 98 осіб, що становить 3,3 % і 3,2 % відповідно від кількості по Україні.

Всього 203 ДТП зафіксовано із загиблими та/або травмованими пішоходами (3,1 % від всієї кількості по Україні), в яких загинуло 27 та травмовано 191 пішоходів.

Всього 8 ДТП було скоєно з вини пішоходів (1,1 % від всієї кількості по Україні). В цих ДТП загинув 1 та ще 7 осіб травмовано.

Профіль захворюваності регіону на найпоширеніші, зокрема, респіраторні інфекції (ГРВІ, вітряна віспа, скарлатина) в порівнянні з показниками сукупного населення України є відносно несприятливим, також й захворюваність хворобу Лайма в 2023 році була вдвічі вищою, ніж в цілому в Україні. Щодо кишкових інфекцій в області ситуація в цілому є гіршою, ніж в Україні, але аскаридоз майже не відрізнявся від загальноукраїнського показника. Інтенсивність спалахів кишкових інфекційних хвороб у Волинській області була в середньому дещо більшою, ніж в цілому в Україні. Отже, при плануванні в регіоні протиепідемічних та профілактичних заходів щодо найпоширеніших інфекційних хвороб потрібно враховувати строкатість проявів епідемічного процесу та застосовувати диференційований підхід.

Показники захворюваності на туберкульоз в області були в 1,5 рази вище загальноукраїнського показника. Інші соціально значущі захворювання (ВІЛ/СНІД та інфекції, що передаються переважно статевим шляхом) загалом в області не перевищували загальні показники по країні.

Враховуючи, що в Україні загалом наявні високі показники захворюваності на ці соціально небезпечні інфекційні хвороби, то це вимагає впровадження нових та посилення вже існуючих профілактичних програм для зменшення захворюваності та тягаря соціально значущих інфекцій для населення області.

Як і в переважній більшості областей у Волинській області необхідні заходи для підвищення охоплення щепленнями дітей, оскільки охоплення по переважній більшості щеплень коливається в межах 53,6–89,4 %. В області спалах (епідемія) кашлюку.

Близько 19,9 % злоякісних новоутворень в області виявляється на пізніх стадіях, що також потребує вжиття заходів з покращення виявлення онкозахворювань системою охорони здоров'я регіону, оскільки раннє виявлення злоякісних новоутворень збільшує шанси на успішне лікування та збільшує виживання хворих.

Враховуючи те, що серед розладів психіки внаслідок вживання психоактивних речовин в області в етіологічній структурі хворих переважали особи, які

вживали алкоголь (90,62 %), то першочергово необхідним є лікування та реабілітація осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання саме алкоголю.

Не зважаючи на те, що материнська смертність в області була меншою за загальноукраїнський показник (12,32 на 100 000 новонароджених проти 18,37 на 100 000 новонароджених загалом в Україні), а маюкова смертність дітей у віці до 1 року в області була менше загальноукраїнської (5,05 дітей на 1 000 народжених живими проти 7,49 загалом по Україні), доцільним є інтегрування в діяльність первинної ланки охорони здоров'я послуг з планування сім'ї, антенатального догляду, а також медико-соціальних послуг для підлітків та молоді з використанням принципу «дружнього підходу».

Для зменшення кількості ДТП та травмованих і/або загиблих в них та підвищення безпеки на дорогах потрібна роз'яснювальна робота серед населення та/або проведення інших відповідних заходів.

Список скорочень

ГРВІ	гострі респіраторні вірусні інфекції
ГКІ	гострі кишкові інфекції
ТБ	туберкульоз
ІПСШ	інфекції, що передаються статевим шляхом
НіВ(ХІВ)	Інфекція, що викликається <i>Haemophilus influenzae type b</i>
ВГВ	Вірусний гепатит В

ДТП	дорожньо-транспортна пригода
КПК	кір, паротит, краснуха (вакцина)
АКДП	Адсорбована коклюшно-дифтерійно-правцева (вакцина)
БЦЖ	Бацила Кальмета-Жерена (вакцина)
ІПВ	Інактивована поліомієлітна вакцина
ОПВ	Оральна поліомієлітна вакцина

В даній публікації були використані дані:

Центру громадського здоров'я МОЗ України
 Державної служби статистики України
 Національного канцер-реєстру України
 Департаменту патрульної поліції Національної поліції України
 Державної служби України з питань праці

 www.phc.org.ua
 www.ukrstat.gov.ua
 www.ncru.inf.ua
 www.patrolpolice.gov.ua
 www.dsp.gov.ua